

HIGIENSKA PRIPOROČILA ZA VRTCE V ČASU EPIDEMIJE COVID-19

VSEBINA

UVOD	3
ZDRAVSTVENE OMEJITVE.....	3
PRVI PRIHOD V VRTEC	4
UKREPI	4
MOŽNOST IZVAJANJA UKREPOV V VRTCU	5
PRIPOROČILA ZA ZAPOSLENE.....	6
PRIPRAVA OTROK.....	7
PRIHOD V VRTEC in ODHOD IZ VRTCA.....	7
OBLIKOVANJE VZGOJNIH SKUPIN	7
IGRANJE NA PROSTEM	8
FIZIČNI STIKI.....	8
IGRAČE IN DUDE	8
KUHINJA IN PREHRANA.....	9
PREVIJANJE	10
SANITARIJE.....	10
PRIPRAVA VRTCA PRED PONOVNIM ODPRTJEM ter ČIŠČENJE IN ZRAČENJE PROSTOROV.....	10
OBRAVNAVA PRIMERA S SUMOM NA COVID-19 V VRTCU	11
GRADIVA NA SPLETNI STRANI NIJZ.....	11
Viri.....	12
PRILOGA 1: SKLEP RSK ZA PEDIATRIJO	14
PRILOGA 2: SKLEP RSK ZA MEDICINO DELA.....	15
PRILOGA 3: IZJAVA STARŠEV PRED VSTOPOM OTROKA V VRTEC	16

UVOD

Pojav novega koronavirusa pomeni dodatno tveganje v življenju in potrebo po spremembi obnašanja ter prilagoditvah. V vrtcih je zaradi manjših sposobnosti majhnih otrok za razumevanje situacije in ustrezno obnašanje izvajanje nekaterih ukrepov oteženo ali onemogočeno. Ukrepe izvajamo v obsegu, kolikor je to možno in izvedljivo zaradi narave dela in sposobnosti dojemanja otrok.

Najpomembnejši ukrep za nadzor okužbe je, da bolni ostanejo doma. Higiena kihanja in kašlja ter vzdrževanje primerne razdalje sta ključnega pomena za omejevanje širjenja virusa in drugih mikroorganizmov s kapljicami, medtem ko je higiena rok in zlasti izogibanje dotikanju obraza z nečistimi rokami pomembna za preprečevanje posrednega stika z mikroorganizmi. Povečana fizična razdalja med ljudmi zmanjšuje možnost okužbe, še preden se pojavijo znaki in simptomi bolezni.

Kljub izvajanjem vseh ukrepov se lahko še vedno pojavijo primeri COVID- 19 in druge okužbe. Če se izvajajo navedeni ukrepi za preprečevanje okužb, bodo možnosti za širjenje okužbe bistveno manjše. Popolne varnosti ni.

Potrebno se je zavedati, da manj izvajanja ukrepov pomeni manjšo varnost.

Kaj bo odpiranje vrtcev pomenilo glede epidemije pri nas, ne vemo, ker so bili pri nas vrtci zaprti, tudi iz drugih držav še ni veliko izkušenj, kaj se zgodi ob ponovnem odprtju. Slovenska raziskava o okuženosti in prekuženosti prebivalcev pa je pokazala, da je prekuženost otrok podobna kot pri drugih starostnih skupinah.

ZDRAVSTVENE OMEJITVE

Razširjeni strokovni kolegij (RSK) za pediatrijo je opredelil zdravstvene omejitve za otroke za vrnitev v vrtec ob ponovnem odprtju (Priloga 1). V primeru, da je v družini, v istem gospodinjstvu drug otrok, mladostnik ali odrasla oseba, ki ima zdravstvene omejitve, otroku odsvetujemo vrnitev v vrtec. Starši naj se posvetujejo z izbranim osebnim zdravnikom - specialistom pediatrije oz. izbranim osebnim zdravnikom – specialistom splošne oz. družinske medicine.

Razširjeni strokovni kolegij (RSK) za medicino dela, prometa in športa je opredelil zdravstvene omejitve za zaposlene v vrtcu za vrnitev na delovno mesto ob ponovnem odprtju (Priloga 2). V primeru, da je v družini, v istem gospodinjstvu drug otrok, mladostnik ali odrasla oseba, ki ima zdravstvene omejitve, odsvetujemo vrnitev v vrtec. O umiku z delovnega mesta zaradi zdravstvenih razlogov odloča zdravnik - specialist medicine dela, prometa in športa, ki presoja individualno in so mu predlagane bolezni le smernice pri delu.

V vrtec naj prihajajo le zdravi otroci in osebje. Starši morajo biti hkrati seznanjeni, da je ob ponovnem odprtju vrtca tveganje za prenos okužbe z virusom SARS-CoV-2 večje. Temu ustrezno naj skušajo zaščititi svoje morebitne starejše ali imunsko oslabele sorodnike oziroma osebe, ki so jim blizu – kontakt z njimi naj bo le na zadostni razdalji in z uporabo maske.

PRVI PRIHOD V VRTEC

Starši morajo vodstvu vrtca sporočiti, da bodo otroka ponovno pripeljali v vrtec pred ponovnim prihodom otroka v vrtec. Ob prihodu otroka prinesejo podpisano izjavo (Priloga 3). Starši naj spremljajo zdravstveno stanje otroka in v primeru, da zboli, obvestijo vrtec in otroka ne pripeljejo v vrtec.

Skladno z nasveti na obrazcu v prilogi 3 naj smiselno postopajo tudi zaposleni.

UKREPI

Ker se zavedamo, da zaradi razvojnih zakonitosti in specifičnosti dela z otroki vzgojitelji in otroci ne morejo izvajati vseh možnih ukrepov, smo jih (po vzgledu drugih držav) skušali prilagoditi ali dodati druge ukrepe oziroma prilagoditve, ki preprečujejo okužbo in so izvedljivi v vrtcu.

Pri odpiranju vrtca se torej odločamo za številne koristi, ki jih prinašajo vrtci otrokom in zaposlenim staršem, vendar pa se odločamo tudi za večje tveganje za prenos bolezni. Da bi kar najbolj zmanjšali to tveganje, priporočamo nabor ukrepov, za katere so se v času popuščanja ukrepov odločile tudi druge države.

Vsekakor je, kakor opozarjata Evropska komisija in SZO, pri popuščanju ukrepov na mestu postopnost popuščanja.

Za zaščito tako osebja kot otrok pred okužbo s SARS-CoV-2 je potrebno, da **v vrtec prihajajo le zdravi otroci in osebje**, potrebno je tudi izvajanje **splošnih higienskih in ostalih ukrepov**:

- Redno in temeljito umivanje rok z milom in vodo.
- V primeru, da voda in milo nista dostopna, si roke razkužimo z namenskim razkužilom za roke. Vsebnost alkohola v razkužilu za roke naj bo 60 do 80 %. Razkužilo za roke je namenjeno samo zunanji uporabi. Sredstva za čiščenje/razkuževanje površin niso namenjena čiščenju/razkuževanju kože.
- Umivanje ali razkuževanje rok je potrebno pred jedjo, po jedi, po prihodu iz stranišča, ali pred in po menjavi plenice, po prihodu iz sprehoda oz. igranja zunaj, po vsakem prijemanju kljuk, npr. vstopanje v igralnice, po dotikanju ograje ali po dotikanju drugih površin...
- Ne dotikajmo si obraza (oči, nosu in ust) z nečistimi/neumitimi rokami.
- Upoštevanje pravilne higiene kihanja in kašlja (preden zakašljamo/kihnemo, si pokrijemo usta in nos s papirnatim robčkom ali zakašljamo/kihnemo v zgornji del rokava). Papirnat robček po vsaki uporabi odvržemo med odpadke in si nato umijemo roke z milom ter vodo.
- Zaprte prostore pred prihodom otrok in po njihovem odhodu ter večkrat dnevno temeljito prezračimo (na stežaj odprta okna)
- Upoštevanje medosebne razdalje, 1,5 - 2 metra
- Če je mogoče, ne uporabljamo javnega prevoza
- Vsi pogovori, sestanki naj se po možnosti opravijo po telefonu ali preko računalniške povezave

- V vrtce naj vstopajo samo otroci in zaposleni, ostali le po potrebi po predhodni najavi in naj upoštevajo vse potrebne ukrepe (nošenje maske, higiena rok, kašlja...)
- Uporaba mask v zaprtih prostorih v skladu s priporočili.

Navodila za preprečevanje okužbe so dosegljiva na spletni strani:

<https://www.nijz.si/sl/preprecevanje-okuzbe-z-virusom-sars-cov-2019>

MOŽNOST IZVAJANJA UKREPOV V VRTCU

Za preprečevanje okužbe so na voljo številni ukrepi. Temeljijo na spoznanjih o novem povzročitelju in bolezni, ki se spreminjajo. Zaenkrat je na podlagi dosedanjega strokovnih spoznanj priporočljivo izvajanje zgoraj naštetih ukrepov. Potrebno se je zavedati, da manj izvajanja ukrepov pomeni manjšo varnost.

Tabela: Ukrepi in možnost izvajanja ukrepov v vrtcu

UKREP	Zaposleni - vzgojitelji/ce	Zaposleni - drugi	Otroci	Dodatni ukrep
Bolni ne prihajamo v vrtec ali na delo	+	+	+	
Umivanje rok	+	+	+	Vzgojiteljica pomaga ali usmerja otroke
Razkuževanje rok	+	+	-	
Ne dotikajmo se obraza (oči, nosu in ust) z nečistimi/neumitimi rokami	+	+	-	Ni uporabe zunanjih igral, otroci si ne delijo igračk, ne igrajo se z igračami, ki se jih ne da čistiti, osebje ne nosi nakita
Pravilna higiena kašlja in kihanja	+	+	-	
Upoštevanje zadostne medosebne razdalje, vsaj 1,5 do 2 metra (večja razdalja, pomeni večjo varnost).	-	+	-	Manjše stalne vzgojne skupine otrok in vzgojiteljice, odrasli se izogibajo dotikanju npr. ob pozdravu, načrtovanje prihoda in odhoda otrok, da zmanjšamo gnečo, čim več bivanja zunaj
Zaprte prostore večkrat dnevno temeljito prezračimo.	+	+	+	
Prostore je potrebno redno čistiti in razkuževati	+	+	+	

Uporaba maske	+/-	+	-	Manjše stalne vzgojne skupine otrok in vzgojiteljice, ostali nosijo maske, bližini se izogibajo tudi preko stikov preko računalnika...*
---------------	-----	---	---	---

*Ostali dodatni ukrepi so naštetih spodaj

PRIPOROČILA ZA ZAPOSLENE

- Vzdržujte potrebno razdaljo (1,5 - 2 metra) do kolegov in otrok iz drugih vzgojnih skupin, s katerimi ne sodelujete; tudi v prostorih za zaposlene.
- izvajajte vse potrebne higienske ukrepe. V ta namen je potrebno namestiti razkužila na več mest v vrtcu, vendar tako, da ne bodo dostopna otrokom.
- Omejite fizične sestanke in odmore, kjer se zbere več ljudi. Če je mogoče, uporabite videokonference namesto fizičnih srečanj s kolegi.
- Izogibajte se pozdravov z dotikanjem.
- Pri delu po možnosti ne nosite nakita na rokah.
- Morebitne skupne tablične računalnike, računalnike / tipkovnice morate po uporabi razkužiti.
- Bodite posebno pozorni na higieno v kuhinji.
- Ne uporabljajte javnega prevoza na delovno mesto in z njega, če je možno.
- Če zaposleni delajo v več vrtcih, morajo poznati in izvajati specifične lokalne postopke za preprečevanje širjenja okužbe v vsakem vrtcu. Prizadevati si morajo, da je delo tako organizirano, da ne delajo v različnih vrtcih na isti dan.
- Posebne službe (npr. logoped in druge) se morajo držati osnovnih rutin preprečevanja prenosa okužb v skladu s trenutnimi priporočili, drugače opravljajo svoje delo kot običajno. Če je mogoče, uporabite videokonferenco.
- Zaposleni naj spremljajo zdravstveno stanje in postopajo smiselno skladno z nasveti na obrazcu v prilogi 3.

OSEBNA VAROVALNA OPREMA

Zaposlenim priporočamo uporabo maske zlasti ob srečevanju z drugimi sodelavci in starši otrok.

Uporaba rokavic za enkratno uporabo je potrebna pri menjavi pleničk.

Pri čiščenju in razkuževanju je potrebna uporaba zaščitnih rokavic za večkratno uporabo.

Uporablja se običajno pralno delovno oblačilo za osebje v vrtcu.

Navodila za pravilno namestitvev in odstranitev maske so dosegljiva na povezavi: https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/maske2_lektorirano.pdf.

Splošno o uporabi mask je dosegljivo na povezavi: <https://www.nijz.si/sl/splosna-uporaba-zascitnih-mask>

Natančnejša navodila za posamezna delovna mesta poda pooblaščen specialist medicine dela, ki natančno pozna organizacijski proces in tveganja na posameznih delovnih mestih. Spletna stran medicine dela, dostopna na naslednji povezavi:

<https://www.anticovid.zmdps.si/>

PRIPRAVA OTROK

Večjim otrokom lahko na tla narišete oznake za potrebno medosebno razdaljo.

Uvajanje otrok v vrtec zahteva prisotnost staršev, zaenkrat ga odsvetujemo.

PRIHOD V VRTEC in ODHOD IZ VRTCA

Potrebno je časovno in prostorsko načrtovanje prisotnosti in dejavnosti otrok v vrtcu in časa prevzema ter odhoda otrok iz vrtca, da se izognete zastojem v garderobi.

Možno je otroke sprejemati zunaj. V tem primeru je potrebno organizirati zbiranje tako, da se skupine otrok med seboj ne mešajo in so primerno oddaljene. Podrobno naj opredeli vrtec v hišnem redu.

Starši naj vzdržujejo potrebno razdaljo (1,5 - 2m) do vzgojiteljice, drugih otrok in staršev, če prihajajo hkrati.

V vrtec naj ne vstopajo, če ni nujno potrebno, če je nujno, pa z masko in si ob vstopu razkužijo roke. Otroci si po preobuvanju in oblačenju umije roke.

Večji otroci prihajajo v vrtec tako, da se v garderobi sami preobujejo, slečejo vrhnje oblačilo in si umijejo roke z milom in vodo.

Priporočamo, da si predšolski otroci ne razkužujejo rok, ampak jih umivajo z vodo in milom.

Rezervna oblačila naj otrok prinese s seboj kot običajno. S seboj naj ima tudi plastično vrečko, v katero lahko damo umazana in morda mokra oblačila za pranje doma.

Svetujemo naj otroka pripelje v vrtec odrasla oseba iz istega gospodinjstva.

Uporabo javnega prevoza do vrtca in z njega odsvetujemo, če je mogoče priti drugače.

OBLIKOVANJE VZGOJNIH SKUPIN

Za otroke v vrtcu, kjer je težko doseči vzdrževanje primerne razdalje za preprečevanje prenosa okužbe, bo pomemben ukrep za zmanjševanje tveganja oblikovanje majhnih stalnih vzgojnih skupin istih otrok in zaposlenih. Na ta način dosežemo zmanjševanje pogostosti tesnih stikov. V okviru skupine lahko otroci in zaposleni komunicirajo tako kot doma. Na ta način je poskrbljeno za otrokovo potrebo, hkrati pa je manjša možnost širjenja okužbe.

Priporočamo, da so vzgojne skupine manjše (v prvi starostni skupini do 8 otrok in v drugi do 10 otrok). V primeru, da se odločite za večje skupine, se je potrebno zavedati, da bo v primeru okužbe število obolelih lahko bistveno večje. Vzgojne skupine naj se nahajajo v ločenih prostorih. Kolikor je možno, je potrebno tudi med otroki iz iste vzgojne skupine vzdrževati razdaljo 1,5 - 2m. Vzgojna skupina in vzgojiteljica naj bo stalna. Po možnosti naj se v novoustanovljeno vzgojno skupino 14 dni ne sprejme novih otrok.

Smiselno pa je, da tudi vzgojitelji med odmori ali sestanki vzdržujejo priporočeno medosebno razdaljo in izvajajo vse ukrepe za preprečevanje okužbe.

Vzgojna skupina naj nima stikov z drugimi vzgojnimi skupinami: z otroki, starši ali vzgojitelji iz drugih vzgojnih skupin in drugim osebjem. Izogibati se je treba vstopanju drugih oseb (npr. zaradi čiščenja, popraviljanje in dostave hrane v prostor), dokler so otroci v prostoru. Prehod skozi skupne prostore naj bo le, če je nujno. V tem primeru naj otroci in vzgojiteljica iz ene vzgojne skupine hodijo skupaj, medtem drugi počakajo v sobi; otroke spodbujajte, naj se v takšnih prehodih ne dotikajo površin ali predmetov.

Otroški ležalniki naj bodo razporejeni na največji možni razdalji. Priporočamo razdaljo 1,5 – 2m (razdalja od ust do ust). Vsak otrok naj uporablja vedno isti ležalnik.

Igralnica naj bo z vrati ločena od prostorov, v katerih so druge skupine.

Izogibajte se zastojem na poti v in iz vrtca in v in iz stranišča.

IGRANJE NA PROSTEM

Da bi se izognili tesnemu stiku med skupinami, je treba, če je mogoče, izbirati večje prostore in načrtovati čim več dejavnosti na prostem. Idealno je, če ima igralnica izhod na prosto.

Skupine naj bodo zunaj ob različnih urah, da se omeji število otrok, ki so hkrati zunaj in se jim omogoči več gibanja. Če se le da, podaljšajte čas, ki ga otroci preživljajo zunaj.

Svetujemo, da igrišče razdelite na cone, ob tem ne smemo pozabiti na običajne ukrepe glede varnosti otrok.

Uporabo skupnih igral zunaj za zdaj odsvetujemo.

FIZIČNI STIKI

Potrebe po bližini in varnosti pri otrocih ne smemo prezreti, zlasti po ponovnem odprtju, ko imajo nekateri otroci posebno potrebo po bližini. Zaposleni naj si npr. pred in po tolaženju ali crkljanju otrok umijejo roke.

IGRAČE IN DUDE

Otroci naj načeloma ne prinašajo igrač in knjig od doma. Igrače (»ninice«, dude) in podobno je treba shraniti za posameznega otroka, za čas med spanjem.

Skupnih igrač ne smete deliti med vzgojnimi skupinami, dokler igrač ne očistite. Uporabljajo naj samo pralne igrače, in ne igrač, ki jih ne moremo oprati oz. očistiti.

Igrače peremo v skladu z navodili proizvajalca, če je mogoče, pri najvišji temperaturi in potrebno jih je dobro posušiti.

Med epidemijo naj otroci ne uporabljajo plišastih igrač.

Pri načrtovanju didaktične opreme je treba dati prednost gladki opremi oz. trdim površinam, ki jih je enostavno oprati z detergentom in vodo. Odsvetujemo uporabo materialov, kot so kinetični pesek, glina, koruza, riž itd. in vse igrače, ki jih ni mogoče oprati z detergentom ter posušiti. Igrače se perejo najmanj enkrat na dan, če je izvedljivo pa dvakrat na dan. Še posebej je to pomembno za starostne skupine otrok, ki dajejo predmete v usta.

KUHINJA IN PREHRANA

Delo v kuhinji

- osebje naj bo seznanjeno s posebnim delovnim režimom, planom čiščenja za površine in prostore v obdobju epidemije COVID-19;
- ravnanje z živili mora potekati skladno z sistemom HACCP;
- jedilniki so lahko enostavnejši;
- malice naj bodo pripravljene enoporcijsko, tako da v igralnicah razen razdelitve ni potrebnih dodatnih dejavnosti (npr. mazanja namaza na kruh)
- obvezno je nošenje maske;
- delovna oblačila je potrebno zamenjati vsak dan, prati pri temperaturi vsaj 60 °C;
- redno umivanje rok;
- redno čiščenje površin in pultov;
- ohranjanje medosebne razdalje vsaj 1,5 -2 metra.

Preden jed/živilo zapusti kuhinjo, ga kuharsko osebje pred morebitno kontaminacijo zaščiti s folijo/pokrovom/pokrovko. obroki naj bodo dostavljeni v igralnico tako, da je čim manj stika z osebjem izven skupine: oseba, ki prinese hrano, pusti hrano na vozičku, lahko pred vhodom v igralnico, vzgojiteljica razkuži ročaj vozička, ga pripelje v igralnico in hrano razdeli.

Otroci naj dobijo hrano pripravljeno tako, da jim je potrebno čim manj pomagati. Otrokom naj se onemogoči, da sami posegajo po živilih (npr. po sadju iz iste posode). Pred hranjenjem in po njem naj si osebje in otroci umijejo roke. Vzgojiteljica si mora, preden pomaga drugemu otroku pri hranjenju, umiti ali razkužiti roke. Ker ne more vzdrževati medosebne razdalje, naj se po možnosti izogiba položaju, kjer sta oba obraza v isti višini.

Časovni režim in organizacija vseh ponujenih obrokov naj se prilagodi vzgojno-izobraževalnemu procesu ter izvajanju higienskega režima.

Po vsakem zaključenem delavniku osebje v kuhinji poskrbi, da se vse delovne površine, pribor in orodje razkuži.

V primeru razdelilne kuhinje na podružnicah je potrebno dnevno razkuževanje transportnih posod, sicer enaki pogoji kot zgoraj.

Pred odpiranjem vrtca je treba preveriti in obnoviti tudi zaloge živil v kuhinjah, preveriti in ponovno vzpostaviti dobavo živil ter preveriti pokvarljivost obstoječih zalog živil.

Osebe v kuhinji naj se, če je to le mogoče, razdeli v dve skupini - izmeni, ki naj se med seboj ne križata.

Natančnejša navodila za posamezna delovna mesta poda pooblaščen specialist medicine dela, ki natančno pozna organizacijski proces in tveganja na posameznih delovnih mestih. Spletna stran medicine dela, dostopna na naslednji povezavi:

<https://www.anticovid.zmdps.si/>

PREVIJANJE

Poteka, kakor običajno: v treh fazah postopka menjave plenice: priprava, menjava in čiščenje. Menjava plenice poteka z rokavicami za enkratno uporabo. Pomembno je tudi upoštevati, da si mora oseba, ki menja plenico, roke umiti oziroma razkužiti trikrat: preden začne, po menjavi plenice in po čiščenju in dezinfekciji previjalne mize.

Pogosto so potrebna rezervna oblačila za otroka. Umazana oblačila odložimo v plastično vrečo, ki jo tesno zavežemo in namestimo nekam, kjer se je otroci ne morejo dotikati, ter jo izročimo staršem.

V času epidemije svetujemo čiščenje in razkuževanje vseh površin, ki so bile stiku z izločki otroka. Takrat osebe nosi rokavice za enkratno uporabo. Po odstranjevanju rokavic si razkužimo roke.

SANITARIJE

Odrasli naj poskrbijo, da ne bo prišlo do mešanja otek iz različnih skupin v toaletnih prostorih. Vsi sanitarni prostori morajo biti povsod opremljeni z dovolj mila in papirnatih brisač.

PRIPRAVA VRTCA PRED PONOVNIM ODPRTJEM ter ČIŠČENJE IN ZRAČENJE PROSTOROV

Vrtec naj bo ustrezno očiščen in pripravljen pred odprtjem: smiselno uporabite Priporočila lastnikom objektov za hišno vodovodno omrežje (HVO) po daljši prekinitvi uporabe pitne vode (COVID-19) dostopno tu: <https://www.nijz.si/sl/priporocila-lastnikom-objektov-za-hisno-vodovodno-omrezje-hvo-po-daljsi-prekinitvi-uporabe-pitne>

Pred odpiranjem vrtca je potrebno prostore temeljito prezračiti. Zračenje naj poteka najmanj pol ure pred prihodom in pol ure po odhodu otrok, če vremenske razmere dopuščajo, naj bodo okna ves čas odprta.

Večkrat dnevno očistite in razkužite površine, ki se jih otroci pogosto dotikajo (npr. mize, stoli s trdimi nasloni, kljuke, ročaji, stranišča, umivalniki), priporočamo vsaj dvakrat.

Na spletnih straneh je na voljo gradivo: Navodila za prezračevanje prostorov izven zdravstvenih ustanov v času širjenja okužbe COVID-19 <https://www.nijz.si/sl/navodila-za-prezracevanje-prostorov-izven-zdravstvenih-ustanov-v-casu-sirjenja-okuzbe-covid-19>

Priporočila za čiščenje in razkuževanje prostorov izven zdravstvenih ustanov v času epidemije COVID-19 <https://www.nijz.si/sl/navodila-za-ciscenje-in-razkuzevanje-prostorov-izven-zdravstvenih-ustanov-v-katerih-se-je-zadrzeval>

OBRAVNAVA PRIMERA S SUMOM NA COVID-19 V VRTCU

Če zboli otrok z vročino in drugimi znaki akutne okužbe dihal, se ga takoj izolira v posebnem prostoru. Če je mogoče, naj nosi masko. O bolezni naj se obvesti starše ali skrbnike. Oboleli otrok naj uporablja samo določene sanitarije in umivalnik.

Če je pri otroku nato potrjena okužba COVID-19, starši o tem obvestijo vrtec. Vrtec o tem obvesti NIJZ, ki vodi epidemiološko preiskavo. Z epidemiološko preiskavo se išče izvor okužbe in identificira kontakte, ki so bili v stiku z obolelim otrokom v času kužnosti doma, v vrtcu itd. Pričetek kužnosti je dva dni pred pojavom bolezni. NIJZ svetuje kontaktom, da v času inkubacije COVID-19 spremljajo svoje zdravstveno stanje ter posreduje seznam kontaktov Ministrstvu za zdravje, ki izda odločbe o karanteni.

Če zboli vzgojiteljica, vzgojitelj z vročino in znaki akutne okužbe dihal, se umakne iz delovnega mesta in pokliče izbranega zdravnika. V primeru, da je COVID-19 pozitiven(a), o tem obvesti vrtec. Vrtec o primeru obvesti NIJZ, ki podobno začne z epidemiološko preiskavo.

Prostore vrtca, kjer se je gibal oboleli otrok, vzgojiteljica, vzgojitelj oziroma osebje s COVID-19, se temeljito očisti in izvede dezinfekcijo. Prostore se tudi temeljito prezračijo.

Priporočila za čiščenje in razkuževanje prostorov izven zdravstvenih ustanov v času epidemije COVID-19 : <https://www.nijz.si/sl/navodila-za-ciscenje-in-razkuzevanje-prostorov-izven-zdravstvenih-ustanov-v-katerih-se-je-zadrzeval>

Splošna navodila za osebe, ki zbolijo s sumom na COVID-19 so dostopna na spletni strani NIJZ: https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/letak_covid-19.pdf

Priporočila se bodo spreminjala skladno z epidemiološko sliko in novimi spoznanji.

GRADIVA NA SPLETNI STRANI NIJZ

V pomoč so vam lahko materiali na spletni strani NIJZ:

Za otroke:

- <https://www.nijz.si/sl/otroci-in-mladostniki-v-casu-sirjenja-okuzbe-covid-19>
- https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/strip_kako-se-sirijo-virusi.pdf
- <https://zdaj.net/>

- <https://zdaj.net/kategorija/koronavirus-otroci-in-mladostniki/>
- https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/datoteke/dusevno_zdravje_otroci.pdf

In druga gradiva dostopni tu: <https://www.nijz.si/sl/koronavirus-sars-cov-2-gradiva>

VIRI

- www.nijz.si
- Martin Exner M, Peter Walger P, Teichert U, Herr C. Stellungnahme Deutsche Gesellschaft für Krankenhaushygiene (DGKH), Bundesverband der Ärztinnen und Ärzte des Öffentlichen Gesundheitsdienstes (BVÖGD), Gesellschaft für Hygiene, Umweltmedizin und Präventivmedizin (GHUP). Bekämpfung der COVID-19-Epidemie in Deutschland – Handlungsempfehlungen für Gesundheitsämter für die infektionshygienische Überwachung der Durchführung von schriftlichen Schulprüfungen (Abitur, ZP 10), sonstiger Abschlussprüfungen in Ausbildungsberufen und in der Universität und zum Wiederbeginn des Schulbetriebes. Available from: https://www.krankenhaushygiene.de/ccUpload/upload/files/2020_04_16_Stellungnahme-DGKH-BVOEGD-GHUP-Praeventivkonzept.pdf
- Hygienehandbuch zu COVID-19 Teil 1: Empfehlungen des BMBWF zum Schutz vor einer COVID-19-Ansteckung in elementarpädagogischen Einrichtungen und Schulen. Wien: Bundesministerium für Bildung, Wissenschaft und Forschung; 2020.
- Veileder om smittevern i barnehager under covid-19 utbruddet 2020, pridobljeno v maju 2020 s spletne strani: <https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/sikkerhet-og-beredskap/informasjon-om-koronaviruset/smittevernveileder/barnehage/?depth=0&print=1>
- CDC. Interim Guidance for Administrators of US K-12 Schools and Child Care Programs
- Plan, Prepare, and Respond to Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/community/schools-childcare/guidance-for-schools.html>
- Australian government. Staying Healthy. National Health and Medical Research Council. Preventing infectious diseases in early childhood education and care services FIFTH EDITION, 2012(Updated June 2013)
- Bundesministerium Bildung Wissenschaft und Forschung. Pressegespräch Corona: Etappenplan für die Schulöffnung 24. April 2020

- Health and Hygiene pridobljeno v maju 2020 s spletne strani: <https://education.vic.gov.au/childhood/Pages/coronavirus-advice-early-childhood.aspx#link1>
- Hrvatski zavod za javno zdravstvo. Zagreb, 29. 04. 2020. Upute za sprječavanje i suzbijanje epidemije COVID-19 za ustanove ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja te osnovnoškolske ustanove u kojima je osigurana mogućnost zbrinjavanja djece rane i predškolske dobi te učenika koji pohađaju razrednu nastavu
- Mon enfant peut-il être accueilli en crèche ou chez son accueillant.e d'enfants ?
- Pridobljeno v maju 2020 s spletne strani: <https://www.one.be/public/detailarticle/news/communication-aux-parents-dont-lenfant-frequence-une-creche-ou-est-accueilli-par-une-accueillante-d/?sshtr=1&cHash=1d16ecb7b8f7de6fe59886107b908a00>
- European Commission. 2020. Joint European Roadmap towards lifting COVID-19 containment measures. Brussels, European Commission, pridobljeno s spletne strain v maju, 2020: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication_-_a_european_roadmap_to_lifting_coronavirus_containment_measures_0.pdf

PRILOGA 1: SKLEP RSK ZA PEDIATRIJO

Sklep RSK za
pediatrijo 8. koresponden

PRILOGA 2: SKLEP RSK ZA MEDICINO DELA

Sklep RSK za
medicino dela prom

IZJAVA STARŠEV PRED VSTOPOM OTROKA V VRTEC

ob sproščanju ukrepov za zaježitev širjenja COVID-19

Moj otrok _____ (ime in priimek otroka)

1. v zadnjih 14 dneh ni imel kateregakoli od naslednjih simptomov/znakov: povišana telesna temperatura, kašelj, glavobol, slabo počutje, boleče žrelo, nahod, težko dihanje (občutek pomanjkanja zraka), driska oz. je bil v tem obdobju zdrav;
2. v zadnjih 14 dneh ni bil v stiku z osebo, pri kateri je bila potrjena okužba s SARS-CoV-2.
3. Če se bodo pri mojem otroku pojavili zgoraj navedeni znaki/simptomi ali bo potrjena okužba s SARS-CoV-2 pri osebi, ki z otrokom biva v istem gospodinjstvu (najpogosteje družinski član), bo otrok ostal doma.

Kraj in datum: _____

Podpis: _____

Če vaš otrok zboli z zgoraj navedenimi znaki/simptomi ali bo potrjena okužba s SARS-CoV-2 pri osebi, ki z otrokom biva v istem gospodinjstvu (najpogosteje družinski član), naj ostane doma in omeji stike z drugimi ljudmi. Če je otrok bolan, za nadaljnja navodila pokličite otrokovega izbranega ali dežurnega zdravnika. V primeru potrjene okužbe v družini ali drugega tesnega stika z okuženo osebo boste nadaljnja navodila prejeli od epidemiološke službe.

Priporočamo vam, da otrok omeji stike s starejšimi (npr. s starimi starši) in osebami s pridruženimi kroničnimi boleznimi ali imunskimi pomanjkljivostmi, saj so le-ti bolj ogroženi za težek potek bolezni. Druženje otrok namreč poveča tveganje za okužbo otroka.

Osnovne informacije o COVID-19

Okužba z virusom SARS-CoV-2 lahko povzroči koronavirusno bolezen 2019 oz. COVID-19. Inkubacijska doba (čas med okužbo in pojavom bolezni) je lahko do 14 dni, povprečno približno 6 dni. Bolezen se najpogosteje kaže z znaki/simptomi okužbe dihal, to je s slabim počutjem, utrujenostjo, nahodom, vročino, kašljem in pri težjih oblikah z občutkom pomanjkanja zraka. Pri približno 80% okuženih bolezen poteka v lažji obliki. Pri otrocih je potek bolezni praviloma lažji, tveganje za težek potek in zaplete pa se poveča pri starejših (zlasti starejših od 60 let) in osebah s pridruženimi boleznimi, kot so srčno-žilne bolezni, bolezni pljuč, jeter, ledvic, sladkorna bolezen, imunske pomanjkljivosti ipd. Za težji potek bolezni je značilna pljučnica. Za potrditev ali izključitev okužbe s SARS-CoV-2 je potrebno mikrobiološko testiranje. Okužba s SARS-CoV-2 se med ljudmi prenaša kapljično, z izločki dihal. Za prenos potreben tesnejši stik z bolnikom (razdalja do bolnika manj kot 1,5 m). Okužba je možna tudi ob stiku s površinami, onesnaženimi z izločki dihal. Za preprečevanje okužbe je tako najpomembnejša dosledna higiena rok in kašlja. Podrobna navodila za preprečevanje okužbe in več informacij na spletni strani Nacionalnega inštituta za javno zdravje:

<https://www.nijz.si/sl/koronavirus-2019-ncov>

**PEDIATRIČNA KLINIKA
BOHORIČEVA 20, LJUBLJANA**

Telefon: 01 522 38 01

FAKS: 01 522 93 57

e-mail: alenka.lipovec@kclj.si

Predsednica: izred. prof. dr. Nataša Bratina, dr. med.

Številka: 8. korespondenčna seja 2020

Datum: 30. april 2020, ob 13h

Zadeva: 8. korespondenčna seja v letu 2020

Zveza: **Opredelitev zdravstvenih omejitev za otroke in dijake v času sproščanja ukrepov glede epidemije SARS – 2 – CoV (obisk vrtcev, šolskega pouka, izvedba mature in priprava na maturo)**

Na RSK se je obrnilo NIJZ (prim. Polonca Truden Dobrin, dr. med.) s predlogom, da se RSK za pediatrijo opredeli do zdravstvenih omejitev za otroke in dijake in v času sproščanja ukrepov glede epidemije SARS – 2 – CoV (obisk vrtcev, šolskega pouka izvedba mature in priprava na maturo)

Sklepi RSK – zdravstvene omejitve za otroke in dijake v času sproščanja ukrepov glede epidemije SARS – 2 – CoV (obisk vrtcev, šolskega pouka, izvedba mature in priprava na maturo).

RSK za pediatrijo je v sodelovanju s predstojniki Služb in Kliničnih oddelkov Pediatrice klinika pripravil seznam tistih otrok in dijakov, ki bi potrebovali posebno zaščito in prilagoditev za čas obiska vrtca, oziroma šolskega pouka ter priprav in izvedbe mature:

Za področje nevrologije:

- Bolniki s trdovratnimi epilepsijami
- Bolniki z demielinizirajočimi obolenji
- Bolniki z živčno-mišičnimi obolenji
- Bolniki z nevrodegenerativnimi obolenji
- Bolniki z nevrogenetskimi okvarami OŽS
- Otroci s cerebralno paralizo 3-5 stopnje

Za področje gastroenterologije:

- Bolniki na imunosupresivni terapiji: bolniki po transplantaciji jeter in bolniki s kroničnimi vnetnimi črevesnimi boleznimi in avtoimunimi boleznimi jeter, ki prejemajo tako terapijo.

Za področje nefrologije:

- KLB GR IV in več
- Bolniki na hemodializi
- Bolniki na peritonealni dializi
- Transplantirani bolniki
- Bolniki z nefrotskim/nefritičnim sindromom, ki so zdravljeni s KS ali drugimi imunosupresivi
- Bolniki z nefrotskim sindromom/nefritičnim sindromom, ki ni odziven na terapijo, tudi če niso na imunosupresivni terapiji
- Bolniki s HUS na vzdrževalnem zdravljenju z eculizumabom
- Bolniki, ki imajo zaradi zdravljenja z Rituximabom zavoro CD19 celic

Za področje kardiologije:

- enojni prekat (HLHS, trikuspidna atrezija, dvojni vtok v levi prekat),
- pljučna hipertenzija,
- nepopravljene prirojene kompleksne srčne napake
- bolniki po transplantaciji srca
- bolniki s simptomatskim srčnim popuščanjem

Za področje pulmologije:

- Bolniki z astmo, ki sodijo v kategorijo GINA stopnja 3 ali več. Te bolniki za vzdrževanje stabilnega stanja in preprečevanja poslabšanja astme potrebujejo redno terapijo s/z:
 - a. srednjimi odmerki inhalacijskih glukokortikoidov (IGK) ali
 - b. kombinacijo zmernega odmerka IGK z dolgodelujočim bronhodilatatorjem ali kombinacijo zmernega odmerka IGK in antagonista antilevkotrienskih receptorjev (ALTR) ali
 - c. nizek odmerek sistemskega glukokortikoida ali
 - d. zdravljenje z biološkimi zdravili.
- Bolniki z redkimi kroničnimi boleznimi dihal kot so:
 - a. cistična fibroza,
 - b. primarna ciliarna diskinezija,
 - c. obliterantni bronhiolitis,
 - d. nevroendokrina hiperplazija otroške dobe, e. intersticijske bolezni dihal.
- Bolniki s potrebo po stalnem dodatku kisika v vdihanem zraku.
- Bolniki s potrebo po zdravljenju z visokim pretokom kisika ali uporabo aparata za zagotavljanje stalnega pozitivnega tlaka v dihalnih poteh (CPAP).
- Bolniki s potrebo po kronični invazivni ali neinvazivni ventilaciji na domu.
- Bolniki s traheostomo.
- Bolniki z živčno-mišičnimi obolenji in oslABLJENO pljučno funkcijo.
- Bolniki z motnjami požiranja in posledičnim kroničnim aspiracijskim sindromom.

Področje revmatologije/imunologije

- Bolniki s težko primarno imunsko pomanjkljivostjo

- Otroci in mladostniki, ki prejemajo terapijo z visokimi odmerki kortikosteroidov (odmerek višji od 0.5 mg na kg TT/dan) več kot 14 dni
- Otroci, ki prejemajo visoke odmerke konvencionalnih imunosupresijskih zdravil (npr. MMF, ciklofosfamid, takrolimus), večtirno imunosupresijsko zdravljenje ali kombinacijo imunosupresijske in biološke terapije
- Otroci in mladostniki, ki prejemajo biološko terapijo usmerjeno proti T ali B celicam (npr. abatacept, rituximab), ali biološko terapijo usmerjeno proti delovanju komplementa (npr. ekulizumab)
- Otroci in mladostniki po transplantaciji krvotvornih matičnih celic, ki prejemajo imunosupresijsko terapijo in otroci po transplantaciji krvotvornih matičnih celic brez imunosupresijske terapije pri katerih je od transplantacije manj kot leto dni

Hemato onkološko področje:

- Otroci/mladostniki z maligno boleznijo na kemoterapevtskem zdravljenju / obsevalnem zdravljenju ali manj kot pol leta po navedenem zdravljenju
- Otroci/mladostniki z nemaligno neoplazmo (npr. LGG...) na kemoterapevtskem zdravljenju / obsevalnem zdravljenju ali manj kot pol leta po navedenem zdravljenju
- Otroci/mladostniki po transplantaciji krvotvornih matičnih celic, ki prejemajo imunosupresivno terapijo in otroci po transplantaciji krvotvornih matičnih celic brez imunosupresivne terapije pri katerih je od transplantacije manj kot leto dni
- Otroci/mladostniki, ki zaradi različnih hematoloških obolenj prejemajo kortikosteroide ali drugo imunosupresivno terapijo
- Otroci/mladostniki, ki imajo okvaro organov iz naslova posledic zdravljenja v obsegu, ki ga opredeljujejo druga subspecialna področja (nefropatija, kardiomiopatija, okvara pljuč...)
- Otroci/mladostniki, ki prejemajo terapijo z ekulizumabom (PNH kot ključna indikacija v hematologiji)
- Otroci/mladostniki, ki prejemajo terapijo z imunomodulatorji, kot je interferon
- Otroci/mladostniki po splenektomiji ali funkcionalno asplenijo
- Otroci/mladostniki, ki prejemajo biološka oz tarčna zdravila (večinoma že zajeti v skupini otrok z maligno boleznijo oz neoplazmo)

Otroci iz prvih treh kategorij tudi sicer ne obiskujejo rednega pouka.

Endokrinologija, diabetes in bolezni presnove:

- Otrok s hipokorticismom
- Otroci s težkimi prirojenimi boleznimi presnove
- Otroci s kompleksnimi genetskimi sindromi, ki vključujejo tudi težko imunsko pomanjkljivost

1. Sklep: RSK za pediatrijo predlaga, da se te omejitve upoštevajo pri pripravi in izvedbi vrnitve otrok in dijakov v vrtce, šole ter posebej za čas priprave in izvedbe mature 2020.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Bratina', with a long horizontal stroke extending to the left.

izred. prof. dr. Nataša Bratina, dr. med
Predsednica RSK za pediatrijo

Številka: 10-1/2020

Datum: 5.5.2020

Zadeva: **Povzetek zapisnikov 6 in 9. korespondenčne seje –RSK za MDPŠ**

MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE
Štefanova 5
1000 LJUBLJANA

Povabljeni k sodelovanju: prim. prof. dr. Marjan Bilban, izr. prof. dr. Metoda Dodič Fikfak, izr. prof. dr. Alenka Franko, asist. dr. Alenka Škerjanc, dr. Tihomir Ratkajec

Predlagani dnevni red:

Dopis NIJZ MZ številka: 1812-741/2020-2 (326) z dne 23. 4. 2020

Opredelitev zdravstvenih omejitev za pedagoške delavce

Opredelitev zdravstvenih omejitev za učitelje in vzgojitelje, ki zaradi zdravstvene ogroženosti za težji potek oz. neugoden izid bolezni Covid 19 ne morejo delati v vrtcih in pri pouku s predšolskimi otroci, učenci in dijaki.

Sklep:

RSK za MDPŠ je 27. 3. 2020 na 6. korespondenčni seji RSK za MDPŠ sprejel stališče, ki ga je podprlo tudi Združenje pneumologov dne 26.3.2020 in Združenje za medicino dela, prometa in športa dne 27. 03. 2020 o tem, katere delavce se lahko izključi iz proizvodnje, kjer niso izpolnjeni protiepidemijski pogoji.

Enako mnenje velja tudi za delavce v vrtcih, ki neposredno delajo z otroci, vzgojitelje, učitelje na osnovnih in srednjih šolah:

- nosečnice*,
- delavci na bioloških in imunosupresivnih zdravlilih,
- delavci z malignim obolenjem na sistemski terapiji raka (kemo-, imuno-, tarčna terapija),
- delavci po presaditvi organov/tkiv, ki prejemajo imunosupresivno terapijo
- delavci z neurejeno sladkorno boleznijo,
- delavci s kronično pljučno boleznijo, ki so bili ali so še na katerikoli vrsti sistemske protivnetne ali imunosupresivne (vključno z biološko terapijo) terapije v zadnjem letu ali ki imajo pogosta recidivna vnetja zaradi okužb (kot pri KOPB, bronhiektazijah, astmi

* Nosečnost kot KI ni v nasprotju s prejšnjim mnenjem RSK za MDPŠ, ko je bilo zapisano, da nosečnost ni KI za delo z **zdravimi** otroci. Nosečnost pa je KI, ko niso izpolnjeni protiepidemijski pogoji.

pljučni fibrozi, sistemskih avtoimunskih boleznih na dihalih, pljučnem raku, imunskih pomanjkljivostih),

- delavci z visokim in neurejenim krvnim tlakom,
- delavci s težjimi duševnimi in vedenjskimi motnjami,
- delavci z drugimi težjimi kroničnimi boleznimi po presoji spec. MDPŠ in glede na oceno tveganja,
- delavci stari nad 65 let

O umiku iz delovnega mesta zaradi zdravstvenih razlogov odloča zdravnik specialist medicine dela, ki presoja individualno in so mu predlagane bolezni le smernice pri delu.

Predsednik RSK
prim. prof. dr. Marjan Bilban, dr. med.
spec. MDPŠ